

**UCHWAŁA Nr XXVI/118/08
RADY GMINY GNOJNO**

z dnia 28 listopada 2008r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojno
na lata 2008-2013**

Na podstawie art. 17 pkt. 1 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2004r., Nr 64 poz. 593 z późniejszymi zmianami) w związku z art 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz 1951 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy w Gnojnie uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojno na lata 2008-2013 stanowiącą załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXXI/163/06 Rady Gminy w Gnojnie z dnia 21 lutego 2006r., w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojno.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: S. Wcisło

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XXVI/118/08
Rady Gminy Gnojno
z dnia 28 listopada 2008r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojno na lata 2008-2013

Spis treści

Część I

Cel i proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Część II Ogólna charakterystyka

2.1. Położenie, powierzchnia, ludność

2.2. Środowisko przyrodnicze

2.3. Turystyka

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne

2.5. Infrastruktura techniczna

2.6. Gospodarka

2.7. Sfera społeczna

2.7.1. Sytuacja demograficzna i społeczna regionu

2.7.2. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy

2.7.3. Warunki i jakość życia mieszkańców

2.7.4. Grupy społeczne wymagające wsparcia

2.7.5. Rynek pracy

2.7.6. Organizacje pozarządowe

2.7.7. Ocena poziomu integracji społecznej w gminie Gnojno

Część III Kierunki rozwoju gminy

3.1. Wizja

3.2. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych

3.3. Analiza SWOT

Część IV Planowanie rozwoju polityki społecznej w gminie - cele strategiczne

4.1. Grupy wymagające szczególnego wsparcia

4.1.1. Rodziny z problemem alkoholowym, narkomanią

4.1.2. Dzieci i młodzież

4.1.3. Osoby bezrobotne i ich rodziny

4.1.4. Osoby niepełnosprawne i starsze

5.1. Cele strategiczne i operacyjne gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

5.2. Źródła finansowania

5.3. Realizatorzy program

- 5.4 Partnerzy programu
- 5.5 Zarządzanie realizacją strategii
- 5.6 Cele główne. Cele operacyjne i działania

CZĘŚĆ I

CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Reforma administracji publicznej nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego szereg działań związanych z szeroko pojętą pomocą skierowaną do różnych grup społecznych. Pomoc ta, z jednej strony, ma dążyć do uaktywniania korzystających z niej, aby własną pracą uzyskiwali podstawę bytu, a z drugiej ma polegać na aktywnej postawie w jej udzielaniu poprzez wyszukiwanie potrzeb i następnie dążeniu do ich zaspokojenia na zasadzie równości i godności korzystającego i świadczącego.

Zgodnie z tym pomoc społeczna pozostaje odrębnym pionem realizacji zabezpieczenia społecznego. Stanowi nie tylko uzupełnienie ubezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń materialnych, zaspakajających warunki bytu wychodzi naprzeciw innym potrzebom. Rozmiar, forma i rodzaj świadczenia pomocy powinny mieć swoje uzasadnienie, to znaczy być odpowiednie do okoliczności w jakich pomoc została udzielona - muszą służyć przede wszystkim umacnianiu rodziny. Zakres działania pomocy jest nieograniczony i otwarty na różne potrzeby, dostosowuje się do czasu i okoliczności.

W strategii rozwiązywania problemów społecznych chodzi przede wszystkim o stworzenie kompleksowego systemu działań organizacji i instytucji pomocowych aby mieszkańców, który znajdzie się w trudnej sytuacji miał szansę trafić w takie miejsca, gdzie udzielona mu zostanie pomoc czy wsparcie w rozwiązaniu jego problemów.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojno jest wynikiem prac grupy roboczej składającej się z mieszkańców gminy, oraz osób działających /pracujących/ na tym terenie zainteresowanych rozwiązywaniem problemów społecznych. Ostatecznie w procesach grupy roboczej uczestniczyło 25 osób reprezentujących społeczność lokalną (mieszkańców) - radni, sołtysi, dyrektorzy szkół, grupa osób z koła gospodyń wiejskich. Koordynatorem był kierownik gminnego ośrodka pomocy społecznej. Powołany został zespół zadaniowy w składzie:

1. Wcisło Stanisław - Przewodniczący Rady Gminy
2. Laskowska Lucyna - Dyrektor Gimnazjum w Gnojnie
3. Cesarz Danuta - Dyrektor Szkoły Podstawowej w Raczycach
4. Terlecki Piotr - Radny Gminy Gnojno
5. Kiciński Sebastian - Pracownik Urzędu Gminy Gnojno
6. Bębas Piotr - Sekretarz Urzędu Gminy w Gnojnie

Strategia Rozwiązywania problemów społecznych opracowywana była w okresie od grudnia 2007r do czerwca 2008 roku w ramach spotkań informacyjnych/ warsztatów z moderatorami i konsultantem regionalnym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została przyjęta Uchwałą Rady Gminy w dniu 28 listopada na lata 2008-2013 roku.

CZĘŚĆ II

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

2.1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Gnojno położona jest w centrum Województwa Świętokrzyskiego, w północnej części powiatu buskiego. podzielona jest na 26 sołectw:

Lp.	Miejscowość	Ilość mieszkańców ogółem	Ilość kobiet	Ilość mężczyzn
-----	-------------	--------------------------	--------------	----------------

1	Balice	390	198	192
2	Bugaj	133	63	70
3	Falki	144	70	74
4	Glinka	173	82	91
5	Gnojno	787	346	441
6	Gorzakiew	192	98	94
7	Grabki Małe	151	74	77
8	Janowice Poduszowskie	224	104	120
9	Janowice Raczyckie	167	76	91
10	Januszowice	75	41	34
11	Jarząbki	358	180	178
12	Kostera	169	82	87
13	Maciejowice	66	34	32
14	Płośnia	75	33	42
15	Poręba	90	40	50
16	Požogi	116	64	52
17	Raczyce	365	188	177
18	Ruda	113	51	62
19	Rzeszutki	72	33	39
20	Skadła	202	106	96
21	Wola Bokrzycka	150	89	61
22	Wola Zofiowska	120	63	57
23	Wólka Bosowska	144	69	75
24	Zagrody	122	60	62
25	Zawada	159	76	83
26	Zofiówka	61	33	28

Źródło: Ewidencja Ludności stan na 31 grudnia 2007 roku

Graniczy z gminami:

- położonymi w powiecie buskim: Busko Zdrój, Stopnica, Tuczępy,
- położonymi w powiecie kieleckim: Chmielnik, Pierzchnica,
- położonymi w powiecie staszowskim: Szydłów.

Gmina umiejscowiona jest w makroregionie Niecki Niedziańskiej, mezoregionów: Niecka Połaniecka i Pogórze Szydłowskie. Teren gminy wykazuje pagórkowaty charakter, bezwzględna różnica wysokości między obszarem najniższym położonym, a położonym najwyższym wynosi 120 m.

Gmina Gnojno zajmuje powierzchnię 95,66 km².

Na terenie gminy mieszka 4.818 osób, a gęstość zaludnienia na jej terenie wynosi 50,37 osób/km².

2.2. Środowisko przyrodnicze

Rzeźba terenu

Gmina Gnojno położona jest na terenie Niecki Połanieckiej stanowiącej część Niecki Niedziańskiej - obniżenia terenu między Wyżynami Przedborską i Kielecką a Wyżyną Częstochowsko-Krakowską. Teren gminy opada w kierunku południowo-wschodnim. W północnej swojej części teren gminy wkracza natomiast w obszar Pogórza Szydłowskiego.

Krajobraz gminy ukształtowany został przez lodowiec, Teren jest łagodnie pofałdowany, rozcinają go doliny rzeki Wschodniej i jej dopływów: Sanicy oraz Radni. W obszarze Podgórze występują większe względne różnice wysokości.

Surowce mineralne

Na terenie gminy nie są eksploatowane surowce mineralne, choć stwierdzono ich występowanie.

Złoża surowców mineralnych w gminie Gnojno:

- piaski czwartorzędowe w Zagrodach,
- iły trzeciorzędowe w Raczycach,
- siarka w południowo-wschodniej części gminy.

Gleby

Na obszarze gminy występuje mozaika typów i rodzajów gleb. Ogólnie rzecz ujmując, warunki agrarne na jej terenie lokują się na poziomie niskim - później średniej wojewódzkiej.

Gleb klasy III i lepszej jest w sumie 15,18 %.

Przyroda ożywiona

W lasach położonych na terenie gminy dominuje sosna i dąb. Największe kompleksy leśne występują we wschodniej i północnej jej części oraz na północ od Balic. Są to przede wszystkim bory mieszane, bory mieszane wilgotne. W obniżeniach terenu, w centrum gminy występują olsy. Na północnym wschodzie znajdują się siedliska lasów wodochronnych.

Poza tym, na terenie gminy zlokalizowane są parki przydworskie, w których można podziwiać ponad trzystu letnie dęby, a także nieco młodsze świerki, jesiony, kasztany i grusze.

Na terenie gminy znajduje się 1 pomnik przyrody ożywionej: 2 dęby szypułkowe rosnące przy drodze do Janowic.

2.3. Turystyka

Gmina Gnojno należy do terenów o dużym potencjale turystycznym z uwagi na walory ekologiczne - obszar o nie zniszczalnym środowisku naturalnym - a także obecność interesujących zabytków, pomników przyrody i innych atrakcji. Gmina położona jest na terenie Chmielnicko-Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Tworzą go pagórki porośnięte liczną roślinnością i zdrowymi lasami. Malowniczości dodają okolice rzeki Sanica, Wschodnia i Radnia oraz stawy rybne.

W samym Gnojniu do atrakcji turystycznej należy niewątpliwie Kościół parafialny z XV w. oraz gotycka kostnica i zespół dworski, złożony z dworu zajmowanego obecnie przez Dom Pomocy Społecznej. Ciekawostką stanowi kościół parafialny w Balicach przebudowany z dawnego pałacu, z którego pozostały jedynie zabudowania gospodarcze. Znajduje się tutaj zabytkowa dzwonnica i plebania. W Janowicach warto obejrzeć pozostałości parku dworskiego.

Pomniki przyrody znajdujące się na terenie gminy Gnojno to.

- 2 dęby w Balicach,
- źródło podzboczowe w Płośni, na południowym zboczu rzeki Radni,
- źródło szczelinowe w Skadli.

Wypoczynkowi sprzyja obecność lasów o różnorodnym charakterze, na prawie 20 % powierzchni gminy.

Barierę dla rozwoju turystyki na terenie gminy stanowi brak miejsc noclegowych.

Dwa lokale gastronomiczne - bary, stanowią zaplecze rozrywkowe dla miejscowej ludności.

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne

Uwarunkowania ochrony środowiska

Na terenie gminy brak jest punktów monitorowania stanu zanieczyszczenia środowiska. Stałą kontrolą objęte są tylko wybrane elementy. Ocena całości odbywa się na podstawie badań przeprowadzonych z uwagi na bieżące potrzeby oraz na potrzeby pomiarów prowadzonych w najbliższych punktach monitoringowych.

Stałą kontrolą natomiast objęta jest rzeka Wschodnia. Punkty monitorujące zlokalizowane są w Zreczu Dużym przed jej wypłynięciem na teren gminy Gnojno oraz w Strzelcach po wypłynięciu z jej terenu.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane jest przede wszystkim przez niekontrolowany zrzut ścieków na obszarach nie objętych kanalizacją oraz spływy powierzchniowe z terenów pól (środku ochrony roślin). Źródłem zanieczyszczeń są także dzikie wysypiska śmieci - odpadów stałych.

Wody podziemne stanowiące źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców - pochodzące z pokładów trzeciorzędowych - utrzymują się w zadowalającej jakości. Wody obecne w młodszych pokładach - czwartorzęd - są, z racji płytkiego ich położenia, zanieczyszczone. Zagrożenia dla wód podziemnych, z racji niewielkich ich zasobów stanowi także nadmierna ich eksploatacja.

Na terenie gminy nie ma zakładów przemysłowych zanieczyszczających powietrze atmosferyczne. Zagrożenia stanowią jedynie zanieczyszczenia powstałe w procesie ogrzewania paliwem stałym domów mieszkalnych i budynków publicznych oraz powstałe poprzez transport samochodowy - problem szczególnie wyraźny w pobliżu dróg.

Na stan czystości powietrza w niewielkim stopniu wpływają też zanieczyszczenia pochodzące z wielkich aglomeracji miejskich, głównie śląskiej i krakowskiej oraz powiatu staszowskiego.

2.5 Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

W gminie Gnojno połączone do sieci wodociągowej jest 971 budynków mieszkalnych z osiemnastu miejscowości, co oznacza, że gmina jest zwodociągowana w 79,4 %. Całkowita długość sieci wynosi 92,8 km, zasilana jest z jednego ujęcia w Gorzakwi.

Sieć Kanalizacyjna

Skanalizowana jest jedynie część miejscowości Gnojno. Do sieci podłączonych dotychczas zostało 23 budynki mieszkalne oraz budynki użyteczności publicznej, w sumie 58 użytkowników. Poziom skanalizowania budynków mieszkalnych wynosi 3,64 %. Pozostałe ścieki gromadzone są w przydomowych bezodpływowych zbiornikach sanitarnych i wywożone do miejscowej oczyszczalni ścieków.

Telefonizacja

W telefon stacjonarny wyposażonych jest 636 mieszkań co stanowi 43,35 % ogółu mieszkań w gminie. Pozostałe gospodarstwa pozbawione są dostępu do telefonii stacjonarnej. Na teren gminy dociera sygnał telefonii komórkowej.

Sieć komunikacyjna

Przez obszar gminy nie przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym. Biegnie tędy natomiast droga wojewódzka: Jędrzejów - Staszów - Osiek. Poza tym, przez gminę Gnojno wytyczonych zostało 11 dróg powiatowych, łączących gminę z sąsiednimi oraz pozwalających na komunikację wewnątrz jej obszaru. Drogi gminne pozwalają na dojazd do każdej miejscowości na terenie gminy, są to jednak drogi w znacznej części tłuczniowe i gruntowe.

Długość dróg wojewódzkich na terenie gminy to 9,3 km, długość dróg powiatowych to: 55,6 km; gminnych 57,4 km, a dojazdowych do pól 88 km. Przez gminę przebiegają dwie linie kolejowe relacji Kielce - Połaniec oraz równoległa do niej linia LHS.

Gospodarka odpadami stałymi.

Odpady komunalne oraz pochodzące z procesów przemysłowych składowane są na wysypisku śmieci w Raczycach. Odpady przemysłowe w przypadku gminy typowo rolniczej, jaka jest Gnojno, nie różnią się zasadniczo od odpadów komunalnych. Wysypisko jest wypełnione w ok. 50 %. Jego eksploatacja przewidziana jest do roku 2018.

Sieć gazownicza

Do sieci gazociągowej podłączone są 24 mieszkania, co stanowi 3,65 % mieszkań w gminie. 1103 gospodarstw korzysta z butli gazowych, pozostałe natomiast korzystają z kuchni węglowych bądź elektrycznych. Długość sieci gazociągowej wynosi 3,4 km.

2.6. Gospodarka

Gmina Gnojno należy do gmin o charakterze rolniczym. Rolnictwo jest głównym miejscem zatrudnienia i głównym źródłem utrzymania dla większości jej mieszkańców. Użytki rolne pokrywają 76,54 % powierzchni gminy.

Liczba pracujących wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym w 2007 roku wyniosła 1100 osób tj 46,5 % ogółu ludności aktywnej zawodowo.

Liczba gospodarstw rolnych wyniosła w 2007 roku 1969, z czego prowadzących działalność wyłącznie rolniczą 1100, prowadzących wyłącznie działalność pozarolniczą tylko - 17, prowadzących działalność rolniczą i pozarolniczą - 76, nie prowadzących ani działalności rolniczej ani pozarolniczej - 180.

Działalność pozarolnicza to przede wszystkim handel: 32 gospodarstwa, przetwórstwo przemysłowe: 22, budownictwo: 6, transport i magazynowanie: 10.

Struktura gospodarstw rolnych w gminie Gnojno ma charakter rozdrobniony. Najwięcej gospodarstw (44 %) posiada powierzchnię od 4 do 10 hektarów. Gospodarstwa o powierzchni większej niż 10 ha stanowią 16 %.

Gospodarstwa nakierowane są przede wszystkim na uprawę zbóż, w tym przede wszystkim mieszanki zbożowej. W 2007r. 2.600 ha obsiane jest zbożem.

94 % gospodarstw miało pole ze zbożem, tyle samo gospodarstw uprawiało ziemniaki, ale już na znacznie mniejszej powierzchni: 919 ha. Uprawą warzyw zajmowało się 458 gospodarstw na łącznej powierzchni 45 ha, czyli były to uprawy wyłącznie na użytek własny. Sady zajmowały tylko 128 ha.

Rolnictwo w gminie Gnojno jest prowadzone tradycyjnymi metodami. Niewiele gospodarstw posiada nowoczesne urządzenia zwiększające higienę i skracające czas pracy.

Poza rolnictwem zatrudnionych jest stosunkowo niewiele osób. Mało jest przedsiębiorstw małych i średnich. Mikro przedsiębiorstwa to główni pracodawcy dla mieszkańców gminy nie zatrudnionych w rolnictwie. W 2007r. pracę w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą zatrudniających powyżej 9 osób znalazło 204 osoby, z czego: w przemyśle 59, w handlu i naprawach 20, edukacji 83, ochronie zdrowia i opiece społecznej 11, transporcie, składowaniu i łączności 6. Większość z nich zatrudniona była w sektorze publicznym. Mimo tego faktu, na 215 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2007 roku, liczba jednostek publicznych wyniosła 16.

2.7. Sfera społeczna

2.7.1 Sytuacja demograficzna i społeczna regionu

Liczba ludności zamieszkującej w gminie Gnojno wynosi prawie 4,8 tys. osób. Od lat obserwuje się tendencję spadkową, spowodowaną ujemnym przyrostem naturalnym, który w 2006 roku wyniósł - 6,29 na 1000 ludności oraz ujemnym saldem migracji - 5,68. Jest to tendencja charakterystyczna dla całego województwa świętokrzyskiego z wyjątkiem powiatu kieleckiego ziemskiego, gdzie notowany jest nieznaczny wzrost liczby ludności.

Tabela: Ruch naturalny i migracyjny na terenie gminy w 2007 roku

gmina	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Różnica	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Różnica
Gnojno	46	83	-47	62	65	-3

Źródło: Dane statystyczne - ewidencja ludności 2007r.

W gminie Gnojno mieszka więcej mężczyzn niż kobiet. Należy jednak zaznaczyć, iż wskaźnik ten osiąga różne wartości w różnych w różnych grupach wiekowych. W starszych grupach wiekowych występuje przewaga kobiet nad mężczyznami, która spowodowana jest nadumieralnością mężczyzn w wieku poprodukcyjnym.

2.7.2. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy

Tabela: Poziom wykształcenia mieszkańców gminy w 2004r. (w wieku 13 lat i więcej)

Wykształcenie	Ogółem	Ogółem [%]	Kobiety	Kobiety [%]	Mężczyźni	Mężczyźni [%]
Ogółem	4084	100 %	2002	100 %	2082	100 %
Wyższe	122	3,0 %	73	3,6 %	49	2,4 %
Policealne	75	1,8 %	57	2,8 %	18	0,9 %
Średnie zawodowe	412	10,1 %	220	11,0 %	192	9,2 %
Srednie ogólnokształcące	113	2,8 %	85	4,2 %	28	1,3 %
Zasadnicze zawodowe	1002	24,5 %	670	33,5 %	670	32,2 %
Podstawowe ukończone	1710	41,9 %	826	41,3 %	826	39,7 %
Podstawowe nieukończone	635	15,5 %	343	17,1 %	292	14,0 %
Nieustalone	15	0,4 %	8	0,4 %	7	0,3 %

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy 2004

Średni poziom wykształcenia wśród mieszkańców gminy Gnojno jest niższy niż średni poziom wykształcenia ludności w Polsce. Osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim jest stosunkowo mniej niż w kraju. Natomiast osoby z wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym stanowią 81,0 % ludności, podczas gdy w kraju ta grupa stanowi 56 %.

2.7.3. Warunki i jakość życia mieszkańców.

Mieszkalnictwo

Na terenie gminy w 2007 roku znajdowało się 1.200 budynków mieszkalnych; 3256 budynków gospodarczych; 36 usługowych.

79,4 % budynków mieszkalnych podłączone jest do sieci wodociągowej. Średnia liczba osób na jeden budynek mieszkalny (w gminie występuje zabudowa jednorodzinna) jest mniej korzystna niż w woj. świętokrzyskim, gdzie wynosi 3,38 osoby na mieszkanie. W 2007 roku mieszkań zamieszkałych przez 2 gospodarstwa domowe było 185, w tym oba wieloosobowe 108. Mieszkań zamieszkałych przez 3 i więcej gospodarstw domowych było 28.

Oświata

Na terenie gminy jest 5 szkół podstawowych: w Balicach, Gnojnie, Jarząbkach, Kosterze i Raczykach. w 2007/2008 roku szkolnym do szkół podstawowych uczęszczało 446 dzieci. Poza tym w Gnojnie jest gimnazjum. Z jego usług korzystało 182 dzieci.

Na terenie gminy nie ma szkolnictwa zabezpieczającego edukacyjne potrzeby mieszkańców na poziomie ponadgimnazjalnym. Uczniowie dojeżdżają do liceów i techników zlokalizowanych w Busku Zdroju, Chmielniku i Staszowie.

Ochrona zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy świadczona jest przez Ośrodki Zdrowia w Gnojnie, Balicach i Raczykach, w których łącznie zatrudnionych jest 3 lekarzy ogólnych, 1 stomatolog i 7 osób pomocniczego personelu medycznego.

Najbliższy szpital, z którego korzystają mieszkańcy znajduje się w Chmielniku, a usługi wysoko specjalistyczne wykonują placówki w Kielcach.

2.7.4. Grupy społeczne wymagające wsparcia

Główną instytucją świadczącą pomoc ludności gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy jest bezrobocie, niepełnosprawność i ochrona macierzyństwa. Pomoc częściej udzielana jest kobietom niż mężczyznom. Pomoc dla dzieci jest udzielana jako pomoc dorosłemu „na dzieci” i w statystykach liczona jest jako pomoc dla jednego z rodziców.

Tabela: Przyczyny udzielenia pomocy społecznej w 2007 roku

Przyczyny	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób objętych pomocą	Liczba kobiet objętych pomocą
Alkoholizm	19	19	4
Bezdomność	-	-	-
Bezradność	-	-	-
Choroba	21	21	18
Bezrobocie	109	138	79
Niepełnosprawność	30	30	19
Ochrona macierzyństwa	-	-	-
Sieroctwo	-	-	-
Ubóstwo	-	-	-
Zakład karny	3	3	-
Ilość decyzji	400	1076	540

Źródło: Sprawozdanie MPiPS 2007

Pomoc może być udzielona jednej osobie z kilku przyczyn lub kilkakrotnie w ciągu roku. W tabeli umieszczono liczbę decyzji przyznania pomocy, a nie liczbę osób, która z tej pomocy skorzystała. Umieszczono przyczynę udzielenia pomocy, czyli główny problem danej osoby czy rodziny. W rzeczywistości w jednej rodzinie problemy się nawarstwiają. Np. alkoholizm znacznie częściej niż pokazuje to tabela jest udziałem osób objętych pomocą społeczną.

Tabela: Pomoc społeczna w 2007r w rozbiciu na sołectwa

Sołectwo	Ilość osób objętych pomocą							
	ogółem	w stosunku do liczby mieszkańców [%]	kobiet	mężczyzn	W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym	
					kobiety	mężcz.	kobiety	mężcz.
Balice	20	5,2 %	14	6	13	5	1	1
Bugaj	12	7,9 %	9	3	9	3	-	-
Falki	19	12,3 %	10	9	8	9	2	-
Glinka	8	4,6 %	7	1	7	1	-	-
Gnojno	122	16,0 %	28	94	28	91	-	3
Gorzakiew	10	5,2 %	8	2	9	1	-	-
Grabki Małe	14	8,3 %	5	9	5	8	-	1
Janowice Poduszowskie	18	7,7 %	12	6	12	86	-	-
Janowice Raczyckie	6	3,4 %	4	2	4	2	-	-
Januszowice	3	3,8 %	1	2	1	1	-	1
Jarząbki	29	7,7 %	23	6	23	5	-	1
Kostera	21	11,7 %	12	9	12	9	-	-
Maciejowice	8	11,4 %	7	1	6	1	-	-
Płośnia	12	16,7 %	8	4	8	4	-	-
Poręba	5	4,9 %	3	2	3	2	-	1
Požogi	11	9,5 %	8	3	8	2	-	1
Raczyce	23	6,3 %	17	6	16	5	1	1
Ruda	10	8,9 %	6	4	6	4	-	-
Rzeszutki	7	9,0 %	3	4	3	4	-	-
Skadla	13	6,7 %	10	3	10	3	-	-
Wola Bokrzycka	6	3,9 %	4	2	4	2	-	-
Wola Zofiowska	11	8,5 %	8	3	8	3	-	-
Wólka Bosowska	13	8,4 %	10	3	10	3	-	-
Zagrody	13	10,3 %	11	2	11	2	-	-
Zawada	19	12,4 %	15	4	15	4	-	-
Zofiówka	4	6,3 %	3	1	3	1	-	-

Źródło, Sprawozdanie MPiPS 2007

Najwięcej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej mieszka w Gnojnie. W stosunku do liczby ludności, najwięcej decyzji o przyznaniu pomocy otrzymali mieszkańcy Płośni. Średnio co 6 mieszkańców tego sołectwa został wsparty w różny sposób przez Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

Powyższe nie oznacza, iż 16 % mieszkańców korzysta ze świadczeń pomocy społecznej - dla jednej osoby jest wydawanych kilka decyzji o udzieleniu pomocy.

2.7.5. Rynek pracy.

Najnowsze dane pochodzące z 2007 roku mówią o 189 osobach zarejestrowanych jako bezrobotni, z czego 12 osób posiadało prawo do zasiłku. Większa część bezrobotnych to kobiety: 101. Absolwentów szkół ponadpodstawowych było 25. Stopa bezrobocia w gminie wynosiła 9,1 %.

Poziom wykształcenia bezrobotnych w gminie Gnojno

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców
Wyższe	8	143	5.59 %
Średnie	41	614	6.68 %
Zasadnicze zawodowe	80	1173	6.82 %
Podstawowe ukończone, nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	59	2001	2.29 %
Nieustalone	1	15	5.56 %

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Gnojno

Najwięcej bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, należy jednak zaznaczyć, że wśród mieszkańców dominują osoby z wykształceniem nie wyższym niż podstawowe. Oznacza to, że osobom z wykształceniem zasadniczym zawodowym najtrudniej jest znaleźć pracę.

Biorąc pod uwagę głównie - przynoszące największe dochody - źródło utrzymania, większość ludności gminy Gnojno utrzymuje się z pracy w swoim gospodarstwie rolnym: 35,5 %. Wliczono tutaj także dzieci i inne osoby, będące na utrzymaniu pracowników rolników indywidualnych. Z pracy najemnej utrzymuje się 19,8 % mieszkańców gminy, z pracy na rachunek własny poza rolnictwem tylko 2,8 %.

Emerytura stanowi główne źródło utrzymania dla 20,8 % ludności, renta dla 16,4 %, przy czym należy zaznaczyć, że tylko 6,4 % emerytów nie ma na swoim utrzymaniu innych osób, a 18,1 % rencistów utrzymuje także inne osoby.

Podobnie kształtuje się struktura źródeł utrzymania dla gospodarstw domowych, 28,7 % z nich utrzymuje się z pracy we własnym gospodarstwie rolnym, z pracy najemnej 18,6 %, 2,8 % z pracy na rachunek własny poza rolnictwem. Renciści i emeryci utrzymywali 47,4 % gospodarstw domowych.

2.7.6. Organizacje pozarządowe

W gminie Gnojno jest 1 organizacja pozarządowa „Wspólna Przyszłość”, która zawiesiła swą działalność.

Doświadczenia instytucji działających na terenie gminy skoncentrowane są wokół działań jednorazowych - spotkanie, imprezy okolicznościowe, kulturalne, festyny, pokazy, zawody sportowe. Na potrzeby organizacji tych przedsięwzięć podejmowana jest współpraca pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Nie istnieje program współpracy pomiędzy instytucjami dotyczący rozwiązywania problemów społecznych. Wyjątkiem jest pomoc dzieciom najuboższym prowadzoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły Podstawowe i Gimnazjum.

Zasoby nieinstytucjonalne w gminie:

- 1 koło gospodyń w Raczycach,
- drużyny piłki nożnej,
- LGD - „Wspólna Przyszłość”, „Białe Ługi”,
- Stowarzyszenie Ochrony Zbiorników Przeciwożarowych,
- Koło Wędkarskie w Janowicach.

2.7.7 Ocena poziomu integracji społecznej w gminie Gnojno.

Zaangażowanie społeczności na rzecz integracji społecznej jest bardzo niskie. Ludzi aktywnie działających na terenie gminy jest ok. 25 osób. W kwestii zrzeszania się społeczności w grupy formalne i nieformalne działające na rzecz społeczności, gmina nie może pochwalić organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi. Na terenie gminy zarejestrowana jest 1 organizacja pozarządowa, która zawiesiła swą działalność. Z grup nieformalnych są: 1 koło gospodyń w Raczycach, drużyny piłki nożnej, LGD - „Wspólna Przyszłość” „Biała Ługi”, Stowarzyszenie Ochrony Zbiorników Przeciwożarowych, Koło Wędkarskie w Janowicach.

Podczas spotkania informacyjno-promocyjnego dotyczącego aktualizacji strategii wzięło udział 38 osób. Podczas warsztatów dotyczących aktualizacji strategii udział brało 19 osób, które czynnie włączały się w ten proces.

Frekwencja lokalnych liderów w spotkaniach.

	Spotkanie promocyjno-informacyjne	Warsztaty dotyczące aktualizacji strategii		
	25.02.2008	18.04.2008	15.05.2008	30.06.2008
Liczba osób uczestniczących	38	19	14	11
% uczestniczących w danym spotkaniu w stosunku do ogółu zaproszonych	69	35	25	20

CZĘŚĆ III KIERUNKI ROZWOJU GMINY

3.1 Wizja rozwoju społecznego gminy Gnojno

Gmina Gnojno to dobrze zarządzana gmina, ze świetnie rozwiniętą infrastrukturą społeczną. Jej mieszkańcy mają pracę i żyją w dobrobycie, korzystają z bogatej oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej. Dzięki swoim produktom lokalnym promuje się w regionie i w Polsce.

Tekst wizji został opracowany na podstawie analizy problemów społecznych (i ich przyczyn) w gminie, analizy SWOT, ocenie zasobów materialnych i ludzkich oraz dyskusji dokonanej przez uczestników warsztatów.

3.2 Identyfikacja podstawowych problemów społecznych

Z analizy działalności ośrodka pomocy społecznej wynika, że w gminie Gnojno marginalizacją najbardziej zagrożone są osoby:

1. bezrobotne;
2. niepełnosprawni;
3. w podeszłym wieku; przewlekle chore
4. funkcjonujące w rodzinach z problemem alkoholowym.

W toku konsultacji społecznych, warsztatów oraz spotkań dokonano identyfikacji podstawowych problemów społecznych dla wybranych obszarów. Są to następujące obszary:

1. Edukacja publiczna i opieka nad dziećmi,
 - ograniczone możliwości rozwijania zainteresowań w szkole i poza nią
 - niedostateczna ilość zajęć pozalekcyjnych,
 - brak przedszkoli,
 - ograniczone możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w zorganizowanym wypoczynku - szczególnie latem
2. Ochrona zdrowia,
 - utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (poza gminą);
 - ograniczone możliwości uprawiania sportu oraz rekreacji i wypoczynku;
3. Kultura,
 - ograniczony dostęp do kultury na terenie gminy (brak domu kultury)
 - spadająca potrzeba aktywnego uczestniczenia w życiu kulturalnym
4. Rozwiązywanie problemów alkoholowych
 - obniżający się wiek osób sięgających po alkohol;
 - postępująca obojętność na problemy innych (znieczulica);
 - zwiększająca się ilość osób nadmiernie spożywających alkohol
 - rosnąca alienacja jednostek i rodzin z problemami.
5. Kontakty społeczne i aktywność społeczna
 - brak współpracy w środowisku lokalnym, mała aktywność mieszkańców
 - poczucie krzywdy
 - niska aktywność społeczna;
 - bardzo mała liczba działających organizacji pozarządowych;
 - brak osób na terenie gminy działających jako wolontariusze;
 - rosnąca alienacja jednostek i rodzin - postępujący egoizm;
 - „bezinteresowna zazdrość”;
 - coraz mniejsza potrzeba spotykania się z innymi osobami, sąsiadami, znajomymi
6. Zabezpieczenia materialnego:
 - wysoki poziom bezrobocia;
 - wysoki poziom bezrobocia agrarnego;
 - trudna sytuacja osób i rodzin utrzymujących się z prowadzenia gospodarstw rolnych;
 - niski poziom samozatrudnienia;

- wyuczona bezradność;
 - utrzymywanie się „szarej strefy”
7. Ekologia
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na:

1. Poprawie standardu życia mieszkańców gminy Gnojno w zakresie poprawy dostępności do opieki medycznej, edukacji, kultury, rekreacji oraz do usług bytowych, urzędowych, zabezpieczenia materialnego oraz wzroście świadomości ekologicznej jej mieszkańców
2. Zagwarantowaniu możliwości funkcjonowania w społeczeństwie osobom, które nie są w stanie same zadbać o siebie lub potrzebują wsparcia (osoby niepełnosprawne, osoby chore, osoby starsze, bezrobotne).
3. Stworzeniu w gminie takich warunków, aby każdy potrzebujący mógł uzyskać stosowną do potrzeb pomoc: finansową, prawną, opiekuńczą. Pomoc nie może narażać na długotrwałą marginalizację, powinna raczej aktywizować świadczeniobiorcę do realizacji swoich ról społecznych.

3.3. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne, czyste środowisko - potencjał ludzki - chęć zmiany na lepsze 	<ul style="list-style-type: none"> - zła infrastruktura - mała aktywność społeczna - brak dbałości środowisko i estetykę - patologia (alkoholizm) - brak ośrodków kultury/światlic/ obiektów sportowych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - aktywność młodych ludzi - bogate dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze - budowa szlaków turystycznych (np. „Bitwa pod Chmielnikiem”) - marka produktów lokalnych (ziemniak i jego przetwory) - zintegrowanie mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - postępujące zniechęcenie do działań społecznych - ubożenie społeczeństwa - brak wiary w powodzenie działań - emigracja ludzi młodych w inne regiony

CZĘŚĆ IV

PLANOWANIE ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE GNOJNO - CELE STRATEGICZNE

Z przedstawionej diagnozy problemów społecznych występujących na terenie gminy przyjmuje się cztery grupy, które dominują i wymagają odpowiednich działań zmierzających do ich przeciwdziałania, łagodzenia i zapobiegania.

4.1. Grupy wymagające szczególnego wsparcia;

4.1.1 Rodziny z problemem alkoholowym, narkomania,

Uzasadnienie:

Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której choćby jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Człowiek pijący w sposób destrukcyjny dostarcza wszystkim innym problemom życiowych, finansowych, emocjonalnych. Problem alkoholowy wynika z trudności w znalezieniu pracy, ciągły stres, poczucie osamotnienia w rozwiązywaniu kluczowych problemów. Problem ten jest szczególnie niebezpieczny w przypadku młodych ludzi wobec, których otoczenie i presja społeczna są ogromne. Dlatego młodzi masowo zaczynają sięgać po alkohol i środki psychotropowe co powoduje uzależnienia. Na terenie Gminy Gnojno nie odnotowano dotychczas zjawiska narkomanii, jednak wynika to bardziej z trudności w zmierzeniu skali tego problemu, niż z braku jej występowania. W obecnych czasach zagrożenie narkomanią stale wzrasta, dlatego konieczne są odpowiednie działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.

4.1.2 Dzieci i młodzież,

Uzasadnienie:

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dzieci i młodzieży, na więź z rodziną. W rodzinach tych brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu rodzinnego, właściwych wzorców komunikacji. W takich sytuacjach dzieci i młodzież pozostawiane są same sobie, częściej pojawiają się w nich problemy szkolne. Odrzucają środowisko rodzinne szukając akceptacji wśród rówieśników, zaczynają wagarować.

4.1.3 Osoby bezrobotne i ich rodziny,

Negatywne skutki rozwoju bezrobocia wymagają rozwiązań systemowych. Najlepszym rozwiązaniem byłoby załatwienie sprawy. Działania wobec tej grupy problemowej będą polegały na współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, który świadczy dla bezrobotnych poradnictwo zawodowe, pomoc w poszukiwaniu pracy, zatrudnieniu, organizuje szkolenia, kieruje zainteresowane osoby na odbycie stażu, kieruje

do prac interwencyjnych w ramach robót publicznych, które co roku organizowane są na terenie gminy, udziela pomocy na podjęcie działalności gospodarczej.

4.1.4 Osoby niepełnosprawne i starsze

Osoby te mimo zapewnienia środków finansowych nie zawsze mogą samodzielnie wykonywać codzienne czynności. Mają bowiem ograniczoną możliwość komunikowania się ze światem zewnętrznym, narażeni są na samotność.

Celem podejmowanych działań będzie ukierunkowanie osób potrzebujących wsparcia, zwiększenie aktywności osób do rozwiązywania własnych problemów oraz zwiększenie integracji społeczności lokalnej

5.1 Cele strategiczne i operacyjne gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Cele strategiczne

I. Poprawa standardu życia lokalnej społeczności

Cele operacyjne

I.1 Zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży

I.2 Kształtowanie wartości i norm związanych z wychowaniem dzieci i młodzieży

I.3 Zwiększenie aktywności życiowej ludzi niepełnosprawnych, starszych

I.4 Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy

I.5 Zwiększenie aktywności osób bezrobotnych

I.6 Poprawa i rozwój usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych

I.7. Zwiększenie działań na rzecz integracji społecznej

I.8. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców

II. Zmniejszenie zagrożeń patologiami

Cele Operacyjne

II.1. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych.

II.2 Rozwój edukacji i profilaktyki w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii.

II.3. Wzmocnienie trwałości rodziny, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego dostępność do terapii dla uzależnionych i współuzależnionych, ochrony i bezpieczeństwa dzieci.

II.4. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

5.2. Źródła finansowania

Realizacja misji, celów strategicznych, strategii działania i działań operacyjnych sformułowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie finansowana z różnych źródeł. Należą do nich:

- Środki finansowe z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w Strategii;
- Środki finansowe z Budżetu Państwa przeznaczone na zadania zlecone gminie przez administrację rządową;
- Środki finansowe pozyskane przez GOPS, Szkoły z programów organizacji pozarządowych;
- Środki finansowe z Programów Operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
- Program Integracji Społecznej

5.3. Realizatorzy programu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie.

5.4. Partnerzy programu

Skuteczność działań zawartych w strategii będzie możliwa przy współpracy, zaangażowaniu partnerów programu:

1. Władze samorządowe gminy Gnojno
2. Powiatowy Urząd Pracy w Busku Zdroju
3. Parafie Rzymskokatolickie z gminy Gnojno
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Szkoły z terenu gminy Gnojno.
6. Ośrodki Zdrowia
7. Posterunek Policji w Gnojnie
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

5.5 Zarządzanie realizacją strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem otwartym, mogącym podlegać modyfikacji w zależności od bieżącej sytuacji społecznej. W związku z tym musi podlegać aktualizacji, która przeprowadzana będzie co 2 lata.

Procedura przyjęcia i wdrożenia:

- przedłożenie Radzie Gminy wstępnej wersji Strategii;
- przyjęcie Strategii uchwałą rady Gminy;
- opracowanie rocznych planów operacyjnych zawierających zadania, projekty i programy wraz ze wskaźnikami realizacji celów (GOPS i jednostki współpracujące);
- realizacja zadań, projektów i programów ujętych w harmonogramach rocznych planów operacyjnych (GOPS i jednostki współpracujące);

System monitorowania odbywać się będzie w oparciu o roczne sprawozdania. Koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Skuteczność funkcjonowania strategii będzie monitorowana i ewaluowana. Zależać będzie od systematycznej oceny działań, modyfikacji, kierunków działań w przypadku zmian społecznych. Elementem monitorowania i ewaluacji będzie zespół, w którego skład mogą wejść: sekretarz gminy, kierownik gminnego ośrodka pomocy społecznej, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, radni, nauczyciele.

Zespół wdrażający strategię powinien zbierać się raz w roku i ocenić poziom wdrożenia celów i kierunków działań. Swoją opinię i sugestie na temat proponowanych rozwiązań np. programów celowych powinien przekazać Wójtowi i Radzie Gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna jeżeli samorząd lokalny będzie posiadał środki na budowę i realizację programów celowych. Programy te można realizować w okresach rocznych dłuższych lub krótszych.

Programy i projekty mogą być załącznikami do niniejszej strategii i powinny być zgodne z kierunkami przyjętych działań.

5.6 Cele główne. Cele operacyjne i działania

Lp.	Zadania realizacyjne (projekt)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki
Cel strategiczny I						
Poprawa standardu życia lokalnej społeczności						
Cel operacyjny I.1						
Zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju życia dzieci i młodzieży.						
I.1.1.	Korekta wad postawy (gimnastyka korekcyjna)	Szkoły	szkoły grupy nieformalne i inne	Budżet państwa, PPWOW, środki pomocowe z UE inne	Poprawa sprawności fizycznej i ruchowej	Liczba uczniów
I.1.2.	Zajęcia sportowo rekreacyjne dla dzieci i młodzieży	Szkoły	Szkoły grupy nieformalne i inne	Budżet państwa, PPWOW, środki pomocowe z UE inne	Wzrost aktywnej integracji i aktywności społecznej, pozytywna forma spędzania wolnego czasu	Liczba uczniów
I.1.3.	Międzyszkolne rozgrywki piłkarskie	Szkoły	Szkoły, grupy nieformalne, gmina i inne	Budżet państwa PPWOW, środki pomocowe z UE i inne	Wzrost aktywnej integracji i aktywności społecznej, pozytywna forma spędzania wolnego czasu	Liczba dzieci i młodzieży
I.1.4.	Dożywianie dzieci i młodzieży	GOPS, Szkoły	GOPS Szkoły	Budżet państwa, budżet gminy i dotacje	Każde dziecko otrzyma ciepły posiłek w szkole	Liczba świadczeń
Cel operacyjny I.2						
Kształowanie wartości i norm związanych z wychowaniem dzieci i młodzieży						
I.2.1.	Organizowanie wyjazdów i wycieczek (kino, teatr, muzea itp.)	GOPS Szkoły	GOPS Szkoły Gmina	Budżet państwa PPWOW budżet gminy	Wzrost integracji i aktywności społecznej, pozytywna forma spędzania wolnego czasu	Liczba wycieczek
Cel operacyjny I.3						
Zwiększenie aktywności życiowej ludzi niepełnosprawnych i starszych						
I.3.1	Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	GOPS Gmina	GOPS Gmina	Budżet państwa budżet gminy dotacje i inne	Poprawa sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i starszych	Liczba rodzin
I.3.2	Kierowanie do domów pomocy społecznej	GOPS Gmina	GOPS Gmina	Budżet państwa budżet gminy	Zapewnienie całodobowej opieki	Liczba osób
I.3.3	Zorganizowanie Klubu Seniora	Szkoła Grupy nieformalne	Szkoła Grupy nieformalne i inne	Budżet państwa PPWOW środki pomocowe z UE i inne	Powstanie Klubu Seniora, integracja społeczna osób starszych,	Liczba osób
Cel operacyjny I.4						
Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy						
I.4.1	Wprowadzenie kontraktu socjalnego z osoba bezrobotną jako instrumentu do poszukiwania pracy i zmiany swojej sytuacji	GOPS	GOPS	Budżet państwa budżet gminy	Wzrost aktywności zawodowej i zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba bezrobotnych
I.4.2	Wsparcie materialne osób bezrobotnych (dożywianie, wyprawki)	GOPS Gmina	GOPS Gmina	Budżet państwa budżet gminy	Poprawa sytuacji finansowej i warunków mieszkaniowych	Liczba świadczeń
I.4.3	Kursy przekwalifikujące	GOPS ZDZ	GOPS ZDZ	Budżet państwa budżet gminy POKL, środki pomocowe UE	Wzrost aktywności zawodowej i zmniejszenie bezrobocia	Liczba kursów liczba uczestników
Cel operacyjny I.5						
Zwiększenie aktywności osób bezrobotnych						
I.5.1	Współpraca pracowników socjalnych z PUP w zakresie poradnictwa zawodowego, przekwalifikowania zawodowego, udziału bezrobotnych w programach przez PUP	GOPS PUP	GOPS PUP	Budżet państwa budżet gminy POKL, środki pomocowe z UE i inne	Wzrost aktywności zawodowej, zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba bezrobotnych
I.5.2	Tworzenie grup interwencyjnych	GOPS PUP	GOPS PUP	Budżet państwa budżet gminy	Poprawa sytuacji materialnej osób bezrobotnych	Liczba osób

POKL						
Cel operacyjny I.6						
Poprawa i rozwój usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych						
I.6.1	Świadczenie usług opiekuńczych i pomocy sąsiedzkiej	GOPS	GOPS	Budżet państwa budżet gminy	Poprawa sytuacji bytowej i zapewnienie opieki	Liczba świadczonych usług
I.6.2	Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych	GOPS Gmina	GOPS Gmina	Budżet państwa budżet gminy	Poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń
I.6.3	Pomoc w zorganizowaniu sprzętu ortopedycznego	GOPS Gmina	GOPS Gmina PFRON	Budżet państwa budżet gminy środki PFRON	Poprawa sprawności i jakości życia	Liczba osób
Cel operacyjny I.7						
Zwiększenie działań na rzecz integracji społecznej						
I.7.1	Organizowanie spotkań i zajęć różnego typu mających na celu rozwój zainteresowań	GOPS Gmina	GOPS Gmina grupy nieformalne	Budżet gminy POKL i inne	Wymiana doświadczeń i wzajemna pomoc	Liczba uczestników liczba spotkań
I.7.2	Poszerzenie oferty imprez sportowo rekreacyjnych	Szkoły GOPS OSP	Szkoły Gmina OSP	Budżet gminy sponsorzy i inne	Wzrost integracji społecznej i wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Liczba imprez i liczba uczestników
Cel operacyjny I.8						
Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców						
I.8.1	Poprawa standardu życia mieszkańców gminy w zakresie poprawy dostępności do opieki medycznej, edukacji, kultury, rekreacji oraz do usług bytowych i urzędowych	Gmina Szkoła OSP Ośrodki Zdrowia	Gmina Szkoła GOPS Ośrodki Zdrowia Grupy nieformalne	Budżet państwa budżet gminy środki z UE. Sponsorzy i inne	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Liczba osób
I.8.2	Pomoc finansowa prawna i opiekuńcza	GOPS Gmina	GOPS Gmina	Budżet państwa budżet gminy i inne	Podniesienie standardu życia	Liczba osób
Cel strategiczny II						
Zmniejszenie zagrożeń patologii						
Cel operacyjny II.1						
Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych						
II.1.1	Prowadzenie poradnictwa dla osób z uzależnieniem alkoholowym przez pracowników socjalnych i GKRPA	GOPS GKRPA Gmina	GKRPA Gmina	Budżet gminy i inne	Poprawa relacji z rodziną i otoczeniem	Liczba osób objętych działaniem
II.1.2	Uruchomienie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym	GOPS GKRPA Gmina	GKRPA Gmina	Budżet gminy	Wzrost liczby osób z uzależnień	Liczba osób objętych programem
II.1.3	Promowanie zdrowego trybu życia (plakaty, ulotki)	GOPS GKRPA Gmina	GKRPA Gmina	Budżet gminy	Wzrost świadomości w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu	Liczba plakatów i ulotek
Cel operacyjny II.2						
Rozwój edukacji i profilaktyki w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii						
II.2.1	Organizowanie spotkań i pogadanek w szkołach na temat szkodliwości spożywania alkoholu i narkotyków	Szkoła GKRPA Policja	Szkoła GKRPA Policja	Budżet gminy	Wzrost świadomości w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu	Liczba spotkań
II.2.2	Finansowanie wypoczynku letniego dla rodzin z problemami alkoholowymi	GOPS	GOPS Gmina GKRPA	Budżet gminy	Poprawa zdrowia psychicznego dzieci wzrost poczucia własnej wartości	Liczba uczestników
II.2.3	Dożywianie dzieci (pomoc w zaopatrzeniu wyprawek szkolnych)	GOPS Szkoły	GOPS Szkoły	Budżet gminy budżet państwa	Każde dziecko otrzyma ciepły posiłek i wyprawkę szkolną	Liczba wydanych posiłków, liczba zakupionych wyprawek
Cel operacyjny II.3						
Wzmocnienie trwałości rodziny, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego dostępność do terapii dla uzależnionych i współuzależnionych, ochrony i bezpieczeństwa dzieci						
II.3.1	Podjęcie interwencji w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dzieci	GOPS Policja GKRPA	GOPS Policja GKRPA	Budżet gminy budżet państwa	Poprawa bezpieczeństwa dzieci	Liczba dzieci
II.3.2	Współpraca pracowników socjalnych ze szkołą, policją, służbą zdrowia	GOPS	GOPS Szkoła Policja Ośrodki Zdrowia	Budżet gminy	Poprawa bezpieczeństwa publicznego ograniczenie przestępczości	Liczba przeprowadzonych rozmów
Cel operacyjny II.4						
Pomoc w rozwiązywaniu problemów wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie						
II.4.1	Uruchomienie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie	Gmina GKRPA	Gmina GKRPA	Budżet gminy i inne	Ograniczenie spożywania alkoholu	Liczba udzielonych porad
II.4.2	Prowadzenie działań profilaktyczno-terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych i ofiar przemocy	Gmina Szkoła GKRPA	Gmina Szkoła GKRPA	Budżet gminy i inne	Poprawa świadomości złego wpływu alkoholu na organizm i otoczenie	Liczba działań
II.4.3	Ograniczenie dostępności i spożywanie alkoholu przez młodzież poprzez kontrole punktów sprzedaży i miejsc publicznych	GKRPA Policja	GKRPA Policja	Budżet gminy i inne	Wzrost liczby kontroli i punktów sprzedaży, ograniczenie spożywania alkoholu w miejscach publicznych	Liczba kontroli